

ב"ה

פרשת וישלח – י"ט כסלו

מצוות עשה שהזמן גרמא - הפצת שבע מצוות בני נח

פעם היה מעשה ביום הכיפורים (או בשבת – לאחת הנוסחאות), שרבינו הזקן הפסיק באמצע התפילה בבית הכנסת, פשט טליתו והלך לקצה העיר לעזור ליולדת שכל בני הבית עזבוה והלכו לבית-הכנסת, והוא עזר לה בכל העניינים שפיקוח נפש מתיר וכו'.

...לכאורה סיפור זה מעורר כמה תמיהות: הרי אדמו"ר הזקן התפלל באותה שעה בבית כנסת מלא אנשים, ומדוע דוקא הוא היה צריך ללכת לעזור ליולדת. נכון אמנם שידוע הכלל "מצוה בגדול", אבל זה מסביר רק מדוע הוא עשה זאת בפועל, אבל איך זה שדוקא הוא הרגיש זאת בין כל שאר האנשים שהיו בבית הכנסת? ובפרט כשלוקחים בחשבון שעסק אז בעבודת התפילה, שאין צורך כלל להאריך במעלת עבודת התפילה של רבינו הזקן - ובפרט ביום הכיפורים!

והגע עצמך: רבינו הזקן עומד באמצע עבודת התפילה, במעמד ומצב של "דע לפני מי אתה עומד" בתכלית השלימות (שהרי אין צריך להסביר לו מה זה "דע לפני מי אתה עומד" - הוא מסביר זאת לאחרים...) ובפרט לפי מה שמביא אדמו"ר הצמח-צדק (נכדו של אדמו"ר הזקן) בספרו דרך מצותיך, בשרש מצות התפילה¹, שכך היה נשמע הלשון מרבינו הזקן בדביקותו (בשעת עבודתו בתפילה), "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ" - "אינני רוצה שום דבר, לא גן עדן ולא עולם הבא, איני רוצה אלא אותך בלבד", וכן על פי הידוע שאדמו"ר הזקן היה מתגלגל על הרצפה בשעת התפילה וכו', ובעבודת התפילה גופא - בתפלת יום הקדוש!

ובאמצע עיסוקו בדבר נעלה כל כך - היה לו את הפנאי להרגיש, להתבונן ולהתייגע אודות העובדה ש"בקצה העיר" נמצאת יולדת הזקוקה לעזרה! ובפרט בהיותו במקום קדוש, ובזמן קדוש ביותר, ובתפילה בציבור - אשר אפילו תפלת היחיד בעשרת ימי תשובה נחשבת כתפילת הציבור, ועל אחת כמה וכמה שיש מעלה גדולה לתפלת הציבור!

אלא שזה מבטא את חידושו המיוחד של רבינו הזקן – שהמעשה בפועל, העזרה בפועל ליולדת בקצה העיירה, הוא הדבר החשוב ביותר בעבודתו!

...וההוראה היא: יכול אדם לחשוב שהוא שקוע בענינים עמוקים ונעלים, ואפשר שהוא מגיע למסקנא זו לא מחמת טעות הנובעת מ"שוחד" הנובע מאהבת עצמו, אלא משום שהוא באמת שקוע בענינים נעלים, וכיון שכך, אין ביכולתו לעסוק בדברים פשוטים של מעשה בפועל.

על כך יש ללמוד מסיפור חייו של אדמו"ר הזקן: למרות כל ה"שוחד" דאהבת עצמו, והרגשת והכרת ערך עצמו והרגש ד"אדם קרוב אצל עצמו", לא תיתכן מציאות שהאדם יטעה בעצמו שהוא עומד בדרגא נעלית יותר מאדמו"ר הזקן בעת התפילה ביום הכיפורים בבית הכנסת!

ולכן עליו ללמוד בקל-וחומר: אם אדמו"ר הזקן עזב את התפילה וכו' כדי לעזור ליולדת בקצה העיירה - כל-שכן וקל-וחומר שעליו ללמוד מכך, ולעסוק גם כן בעזרה לאנשים פשוטים!

וכאשר הוא טוען שאין הוא מגיע במעלתו לאדמו"ר הזקן, יש לענות לו שאדרבה, זה עוד מחזק את הטענה: מכיון שעיסוקך אינם בדרגת אדמו"ר הזקן, יש ללמוד קל-וחומר מאדמו"ר הזקן!

וכאן אנו מגיעים להוראה מיוחדת - ...אודות ההשפעה על אומות העולם: אומרים ליהודי: שמע! אתה אמנם למדן גדול ועסקן גדול וכו', ועד שכל הענינים שלמעלה תלויים בך (וכתורת אדמו"ר הזקן – "דע מה למעלה ממך", ממך ובך הדבר תלוי), אבל אף על פי כן עליך לזכור שיש גויים בעולם, שאינם יודעים עדיין על דבר גודל הענין שבשבע מצוות בני נח, ולכן עליך לעשות את כל התלוי בך שהגוי בתור גוי יקיים את שבע מצוות בני נח!

[אין צורך שיוותר על נוכריותו, שכן אין הוא מחוייב להתגייר, ואדרבה – יש להניא אותו מכך – אבל בתור נכרי עליו לקיים את שבע מצוות בני נח].

...מדובר ביהודי כזה שאין לו שום עסק עם גויים – והוא טוען להיפך: למה עליו ללכת ולדבר עם גויים אודות שבע מצוות בני נח?

על כך התשובה היא, כנזכר לעיל – שדוקא יהודי כזה יש לו השפעה גדולה ביותר על הגוי. דוקא בגלל שיהודי זה אינו זקוק לעזרתו של הגוי, כי איננו מקבל את פרנסתו ממנו (הוא מקבל פרנסתו באופן אחר, על ידי יהודים או באופן ישיר מהקב"ה), הרי בשעה שבא אליו יהודי ואומר לו, שלמרות שלא היה לו שום עסק אתו עד היום הזה, הרי היות שנודע לו שאפשר שהוא ישיג את גבולו של מישהו או יגנוב או יגזול – הרי הוא בא לקיים את ציווי הקב"ה ולמנוע ממנו עשיית דברים בלתי רצויים – דוקא אז ישפיע הדבר על הגוי באופן שאף אדם אחר לא יכול להשפיע.

ובהתאם לכך מובן שההוראה מהסיפור האמור של רבינו הזקן, שהיא גם פתיחת הצינור ופריצת דרך חדשה – היא: היות שהנך גר באותו רחוב שבו גר גם אינו יהודי, והיות שהגוי יש לו אמון בך, והוא משוכנע שכל דברך נאמרים ברצינות ובאמת – תמצא עבורו כמה דקות ותדבר אתו (בעצמך או על ידי מתורגמן) ותשפיע עליו לעסוק בשבע מצוות בני נח!

וזוהי מצוות עשה שהזמן גרמא, שהרי, כאמור, הגוי לא יקשיב לאדם אחר.

קטע משיחת י"ט כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ח"ב ע' 626.

[\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#) פ"מ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה